

Проблема організації і коригування освітньої діяльності пов'язана з успішністю її осмислення. Необхідність створення умов формування професійної спрямованості пропонує педагогу вирішувати проблему постановки цілей навчання, розробки плану, конструювання системи знань, форм рефлексії та оцінки, які передбачають можливість творчого самовираження студентів. Він має можливість спостерігати за розвитком і формуванням професійної спрямованості студента, його особистісним зростанням.

Оцінка результатів освітньої діяльності не зводиться тільки до визначення досягнень, необхідних освітнім стандартом і нормативам. В особистісно-орієнтованому навчанні необхідно прагнути до того, щоб перевірялась не ступінь відповідності зовнішнім які передбачені результати, а швидше за творче відхилення від них. Саме творче середовище формує в студентів «особистісні структури підсвідомості», що виступають механізмом і джерелом творчого самовираження. Бути особистістю і професіоналом у своїй справі – значить оперувати не тільки завченими знаннями, скільки пошуком джерел їхнього змісту, співвіднесенням суті знань з актуальністю в даній ситуації рішеннями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данилко М.Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. – Луцьк: Волин. обл. друк., 2003. – 234 с.
2. Зубанова Н.Ю. Формування професійно-педагогічної спрямованості особистості майбутнього вчителя фізичної культури: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – 17 с.
3. Іваненко В.В. Психологічна культура як важлива умова формування професійної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання // Педагогіка здоров'я: збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 7–8 квітня 2017 р.): [в 2 т.] / ред. колегія: С.М.Шкарлет [та ін.]. – Чернігів, 2017. – Т. 2. – С. 152–160.
4. Карченкова М.В. Педагогічні умови формування готовності майбутні учителів фізичної культури до професійної діяльності: автореф. дис... к.пед.н. спец. 13.00.04. – Київ, 2006. – 19 с.
5. Ковальчук О.В., Непша О.В., Суханова Г.П., Ушаков В.С. Основні чинники, які визначають зміст професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів // Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів I-ї Міжнародної науково-практичної конференції. – Баку–Ужгород–Дрогобич: Посвіт, 2016. – С. 263–265.
6. Ковальчук О.В., Купреснюк М.В., Непша О.В., Суханова Г.П., Ушаков В.С. Структура гуманістичної спрямованості особистості фахівця з фізичної культури і спорту //Освітні стратегії розвитку духовної та світоглядної культури особистості громадянського суспільства. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. 20–21 квітня 2017 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Є. Висоцька. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. – С. 108–110.
7. Підласий І.П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. – Харків: Основа, 2010. – 158 с.

*Валентина ІВАНОВА, Олександр НЕПША
(Мелітополь, Україна)*

ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ УМОВИ ВОДОНОСНОГО ГОРИЗОНТУ НИЖНЬОКРЕЙДОВИХ ВІДКЛАДІВ НОВОПИЛИПВСЬКОЇ ДІЛЯНКИ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО МІСЬКОГО ВОДОЗАБОРУ

Підземні води мають подвійну природу: з одного боку, це рухома корисна копалина, яка циркулює в гірських породах і її використання потребує видобутку з надр, а з іншого – це частина загальних водних ресурсів планети, яка активно взаємодіє з поверхневими водами, атмосферою та іншими компонентами природного середовища. у зв'язку з цим,

ресурси підземних вод та їх експлуатаційні запаси залежать не тільки від геолого-гідрологічних факторів, але й від фізико-географічних та антропогенних, які змінюють умови живлення підземних вод, їх якість та можливості видобутку і використання.

Запорізька область відрізняється складними природними умовами водопостачання, а саме низькою якістю води у поверхневих джерелах, їх невеликими витратами і дуже нерівномірним розподілом по площі і прісні підземні води мають вирішальне значення для водозабезпечення населення регіону питною водою [1, 3, 7]. В області зосереджено 15 родовищ підземних вод. В них виділено 35 ділянок, з яких тільки 17 розробляються. Експлуатаційні балансові запаси складають 302,309 тис. м³/добу. В 2016 році в області видобуток підземних вод склав 39,645 тис. м³/добу [3]. В порівнянні з іншими районами Запорізької області – Мелітопольський район займає друге місце після Кам'янсько-Дніпровського району (70,5 тис. м³/добу) по розвіданим затвердженим запасам підземних вод, що складає 60,0 тис. м³/добу [7].

На Новопилипівській ділянці Мелітопольського водозабору поширені водоносні горизонти, які приурочені до: четвертинних, олігоцен-неогенових (сарматських і торонських), еоценових (бучацьких) і крейдових осадових відкладів [2, 5, 6].

Водоносний горизонт нижньокрейдових відкладів (К₁) в межах Новопилипівської ділянки на північ від с. Новопилипівка залягає на глибині 483–518 м (в середньому – 498 м) з незначним підняттям до півночі (табл. 1). Абсолютні позначки покрівлі горизонту знаходяться в межах мінус 462–499 м. Потужність горизонту змінюється від 16 (св. №385-г) до 45 м (св. №382-г; №3964-16), в середньому складає 26,1 м. [4, 8, 9].

Таблиця 1

Глибини залягання і потужність водоносного горизонту нижньокрейдових відкладів на Новопилипівському водозаборі [8]

№ п/п	Номер свердловини	Абсолютна позначка поверхні землі, м	Глибина залягання покрівлі, м	Потужність, м
1	168-г	18,3	517,5	16,2
2	382-г	20,9	499,2	44,8
3	385-г	17,8	494,3	20,7
4	386-г	13,9	512,5	30,0
5	389-г	17,8	491,0	16,0
6	500-г	12,0	496,0	16,0
7	3963-14	13,9	495,0	33,0
8	3964-16	21,0	483,0	45,0
9	3966-17	16,0	491,0	16,0
10	3965-18	17,4	496,0	23,0

Водоносні породи представлені континентальними кварцовими пісками сірого і темно-сірого кольору. За гранулометричним складом піски горизонту, в основному, відносяться до різно- і крупнозернистих (табл. 2), місцями зустрічаються прошарки дрібнозернистих, глинистих і вуглистих пісків, в нижній частині шару і гравелісткі піски. Рідко в пісках зустрічаються прошарки пористих кварцових пісковиків.

Водоносний горизонт напірний. На період досліджень 1967–1970 рр. рівень води в межах Новопилипівської ділянки в залежності від рельєфу встановлювався на 0,5–9,4 м вище поверхні землі, що відповідало позначкам плюс 21,3–21,4 м. На час (1980 р.) буріння першої експлуатаційної свердловини №3963-14 «статичний» рівень знаходився на глибині 16,5 м (абс. позначка мінус 2,7 м). Зниження рівня на 24–25 м (з інтенсив-

ністю – 1,2–1,3 м/рік) обумовлено, в основному, впливом шахтного водовідливу на Південно-Біозерському залізородному комбінаті. Надалі (1980–2011 рр.), при водовідборі з нижньокрейдяного водоносного горизонту безпосередньо в межах Новопилипівської ділянки від 2,0 до 8,0 тис. м³/добу, рівень води продовжує знижуватися з середньорічною інтенсивністю від 0,5–1,0 (1991–2011 рр.) до 3,5–3,6 (1980–1990 рр.) м. Статичний рівень води в свердловинах водозабору встановлюється на глибині 72–76 від поверхні землі, що відповідає позначкам мінус 57–54 м, величина залишкового напору змінюється від 407,6 до 426,6 м. [2, 8, 9].

Таблиця 2

Гранулометричний склад нижньокрейдяних відкладів на Новопилипівському водозаборі [8]

№ п./п.	Найменування фракцій	Розмір фракцій (від-до), мм	Середній вміст, %
1	Гравій	5,0–2,0	2,74
2	Пісок крупнозернистий	2,0–0,5	28,76
3	Пісок середньозернистий	0,5–0,25	28,11
4	Пісок дрібнозернистий	0,25–0,05	28,71
5	Пил	0,05–0,005	6,47
6	Глина	< 0,005	5,30

За хімічним складом води нижньокрейдяного водоносного горизонту змішаного типу: гідрокарбонатно-сульфатно-хлоридні магнієво-натрієві, натрієві. Мінералізація води знаходиться в межах 0,8–0,9 г/дм³, загальна жорсткість складає 2,1–4,5 моль/м³. За період експлуатації водозабору погіршення якості води горизонту не відмічено [8, 9].

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронка В.П., Марченко О.А., Непша О.В. Еколого-географічні проблеми використання та відтворення гідроресурсного потенціалу Запорізької області // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. – Херсон: П.П.Вишемирський, 2007. – С. 58–63.
2. Даценко Л.М., Волоха Ю.М., Непша О.В. Гідрогеологічні умови території Мелітопольського міського водозабору // Мій рідний край Мелітопольщина: матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 100-річчю М.О. Алексєєва / [ред. О.М. Алексєєв, О.С. Арабаджі, В.І. Резнік та ін.]. – Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – С. 94–103.
3. Мінеральні ресурси України. – К.: ДНВП «Державний інформаційний геологічний фонд України», 2017. – 268 с.
4. Непша О.В., Князькова І.Л. Гідрогеологічна характеристика територій Мелітопольського, Михайлівського та Токмацького районів Запорізької області // Регіональні проблеми розвитку приморських територій: теорія і практика. Збірник наукових праць. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Мелітополь, 2014. – С. 32–37.
5. Північно-Західне Приазов'я: геологія, геоморфологія, геолого-геоморфологічні процеси, геоекологічний стан: [монографія] / Л.М. Даценко, В.В. Молодиченко, О.В.Непша та ін.; за ред. Л.М.Даценко. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 308 с.
6. Прохорова Л.А., Непша О.В., Зав'ялова Т.В. Геолого-екологічна оцінка підземних вод у четвертинних відкладах басейну річки Молочної // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. – Херсон: ПП Вишемирський, 2017. – С. 62–66.
7. Стан водних ресурсів Запорізької області/Запорізька обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zdn.gov.ua/view/stan-vodnih-resursivzapozorizkoj-oblasti.html>. [19.02.2018]
8. Тяжлов Г.Т., Тяжлова В.Е. Отчет о разведке меловых водоносных горизонтов для водоснабжения г. Мелитополя. – Михайловка, Запорожской области, 1971. – 215 с. [Фонды ГНПП «Геоинформ Украины»].

9. Цымбаревич М.М. Заключение по оценке сходимости гидрогеологических прогнозов, выполненных по данным разведочных работ, с данными эксплуатации Мелитопольского и Токмакского водозаборов. – Павлоград, 1979. – 43 с.

Кристина КОТОВА, Андрій РИБНИЦЬКИЙ
(Мелітополь, Україна)

ГИРЬОВИЙ СПОРТ В СИТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Актуальність дослідження. Проблема зміцнення здоров'я та підвищення фізичної підготовленості учнів в умовах сучасного суспільства з притаманними йому особливостями науково-технічного розвитку є проблемою першорядного значення. Впровадження позакласної роботи з фізичного виховання в загальноосвітніх школах лімітується багатьма чинниками [4, 5, 6], зокрема, незважаючи на велику кількість програмно-нормативних документів з організації позакласної роботи, відсутній механізм їх практичної реалізації, недостатню розробленість змісту програмного матеріалу; рівень використання новітніх технологій рухової активності є низьким, що суттєво впливає на ефективність організації позакласної роботи.

Ряд науковців наголошують на недостатню мотивацію учнів до занять фізичною культурою. Проблема формування звички до занять фізичною культурою повинна спиратися на зацікавленість до фізкультурних занять і вирішуватись внаслідок нових підходів у системі фізичного виховання.

Одним із засобів фізичної підготовки, що сприяє вирішенню окресленої проблеми, може слугувати гирьовий спорт, який має низку позитивних рис: простота, змістовність, низький рівень травматизму, доступність, нескладність матеріального забезпечення [2, 3, 6].

Мета роботи дослідження можливості використання гирьового спорту в системі позакласних занять з фізичного виховання старшокласників для підвищення рівня їх фізичного стану.

Досягнення поставленої мети здійснювалось із **використанням методів** збору ретроспективної інформації, які передбачали вивчення, аналіз, систематизацію та узагальнення даних наукової та науково-методичної літератури.

Виклад основного матеріалу. Гирьовий спорт сьогодні – це самостійний популярний вид спорту, який активно розвивається більш ніж, у сорока країнах світу [1, 3]. Гирьовий спорт належить до циклічних видів спорту, у яких фізичні навантаження тривають порівняно тривалий час на тлі переважного підвищення аеробного (кисневого) обміну в організмі людини. Тренування аеробної спрямованості викликає позитивні фізіологічні зміни, що забезпечують зменшення ризику серцевих нападів, збільшення розміру серця та збільшення його наосної здатності. Фізичні тренування також сприяють зменшенню кількості жиру в організмі та зниженню рівня глюкози, що може зменшувати резистентність інсуліну. Окрім того фізичні тренування збільшують стресостійкість [6].

Заняття в гирьовому спорті, як і у багатьох інших видах спорту, – складний педагогічний процес, що вимагає набуття необхідних знань, виховання спеціальних навичок і розвитку рухових і вольових якостей [1, 3].